

**ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ З ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
ЗА ДОПОМОГОЮ АУДІЮВАННЯ У СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ ЗВО**

navchalno-metodychnyi posibnyk do kursu (2021). [Monitoring and evaluation of the quality of education: educational and methodological manual for the course]. (Ed.). I. V. Yehorova. Ivano-Frankivsk, 141 p. [in Ukrainian].

11. Stratehiia rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2021–2031 roky [Strategy for the development of higher education in Ukraine for 2021–2031]. Available at: [https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/](https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf)

[09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf) [in Ukrainian].

12. Ukaz Prezidenta Ukrainy “Pro zakhody shchodo zabezpechennia priorytetnoho rozvytku osvity v Ukraini” [Decree of the President of Ukraine “On measures to ensure the priority development of education in Ukraine”]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/926/2010#Text> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 17.05.2022

УДК 378:047.22(046)

DOI:

*Галина Задільська, кандидат філологічних наук, доцент
кафедри порівняльної педагогіки та методики викладання іноземних мов
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*

**ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ З ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ АУДІЮВАННЯ У СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ ЗВО**

Стаття присвячена одній з актуальних проблем – впровадженню інноваційних технологій для формування компетенції аудіювання у процесі підготовки майбутніх вчителів англійської мови. Розглянуто використання різноманітних інформаційних технологій в освітньому процесі для створення ефективного навчального середовища, що, своєю чергою, сприяє результативності навчання. У статті теоретично обґрунтовано методичну систему навчання англомовного спілкування майбутніх вчителів англійської мови. Методичну ж систему перевірено використанням аудіювання на практичних заняттях у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка. Увага сконцентрована на підготовці вчителів нового рівня, фахівців з використання інноваційних педагогічних технологій та Інтернет-контенту, з прагненням до постійного фахового зростання та творчої самореалізації.

***Ключові слова:** студенти-філологи ЗВО; ефективний освітній процес; результативність навчання; аудіювання; навички аудіювання.*

Лім. 12.

*Halyna Zadilska, Ph.D.(Philology), Associate Professor of the
Comparative Pedagogy and Methodology of Teaching Foreign Languages Department
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*

**ORGANIZATION OF THE PEDAGOGICAL PROCESS FOR THE FORMATION OF
SPEECH COMPETENCE THROUGH LISTENING COMPREHENSION FOR
UNIVERSITY STUDENTS OF LINGUISTIC DEPARTMENTS**

The article is devoted to the relevant problem in methodology – the introduction of innovative technologies of teaching listening comprehension in the practice of future teachers of the English language. The appropriate organization of practical classes and a teacher’s methodical vision of the educational process make a great influence on the formation of listening skills.

The subject of the article is teaching listening skills with the help of modern technologies for university students of linguistic departments.

The basic pedagogical aspects of listening comprehension competence which are fulfilled at Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University have been described. The system of teaching listening comprehension and its three basic stages are analyzed. In particular, on the first stage, lexical units for further perception and understanding of information of a speech message are introduced. On the second stage, understanding of information with analyzed lexical units. On the third stage, students present understanding of a speech message.

The role of the use of various information technologies in the educational process to create an effective learning environment is emphasized. This, in turn, contributes to the effectiveness of training university students of linguistic departments. The attention is focused on the training of teachers of a new level, specialists in innovative pedagogical technologies and the Internet-content usage, who are willing to constant professional growth and creative self-realization.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ З ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННСВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ АУДІОВАННЯ У СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ ЗВО

At practical classes, we use traditional, creative and interactive models of teaching listening comprehension. According to the traditional model, students study the material with the help of their teacher's presentations and exercises to consolidate lexical and grammatical units. The creative model aims to motivate students to cognitive activity. They actively participate in the discussion of the given problem. Students are set a schedule for preparing for the discussion on their own. The interactive model involves working with educational computer programs in foreign languages and using Internet resources, working with various authentic audio and video materials, discussions with foreign students. Such a language environment becomes the most important motivational condition for the productive training of each student. Discussion with foreign students is an important process of accumulation and semanticization of new vocabulary, ensuring activation of almost all language knowledge and communication skills of university students of linguistic departments. It is worth adding that at the subconscious level, in the above-mentioned language environment, the process of automation of stable basic formulas of verbal information exchange takes place. This is also the sphere of language and culture, proper communication etiquette, and, of course, a colossal motivation for learning a foreign language.

Keywords: university students of linguistic departments; effective educational process; learning outcomes; listening comprehension; listening skills.

Постановка проблеми. Людство живе в період інформаційно-комунікаційних технологій, які формують інтелектуальний потенціал кожного з нас. Вони значною мірою впливають на наше життя, адже технологічні та цифрові інновації дають нам доступ до швидкої та необхідної інформації з подальшим її застосуванням і розповсюдженням. Мається на увазі комунікацію – соціальну взаємодію за допомогою мовних і мовленнєвих засобів.

Сфера міжособистісного спілкування завжди привертала увагу вітчизняних та зарубіжних лінгвістів. Завдяки новітнім технологіям студенти можуть спілкуватися з англійськими студентами вишів у різних країнах світу. При цьому вони удосконалюють не лише комунікативні навички, а й соціокультурні. Формування навичок сприйняття чужого мовлення є однією з базових практичних цілей для розвитку комунікативної компетенції.

Теоретичне осмислення основних аспектів формування компетенції аудіювання у студентів-філологів ЗВО є важливим. Звичайно, що у поєднанні з практичним досвідом застосування різних форм роботи для сприйняття англійської інформації на слух студентами Дрогобицького педагогічного університету компетенції, є комплексним цілим у навчанні аудіювання.

Аналіз останніх досліджень. Проблема навчання студентів ЗВО навичок аудіювання присвячені наукові дослідження зарубіжних і вітчизняних вчених, таких як О. Бігич, І. Білянська, Н. Дячук, О. Каніболоцька, І. Колосовська, Я. Крапчатова, Т. Щокіна та інших [1; 2; 3; 5; 6; 7; 12].

Проте можливості використання сучасних педагогічних методів у поєднанні з інформаційними технологіями під час організації навчання остаточно і комплексно не досліджені.

Мета статті – теоретичне обґрунтування навчання англійського спілкування майбутніх вчителів англійської мови та аналіз практичного досвіду використання аудіювання при вивченні англійської мови у ЗВО.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю висвітлення проблеми навчання аудіювання за допомогою різноманітних педагогічних прийомів і технологій.

Виклад основного матеріалу. Сучасна система освіти України вимагає постійних якісних змін у навчанні студентів ЗВО, модернізації змісту та форм організації освітнього процесу, розроблення технологічних інструментів та впровадження інноваційно-інформаційних ресурсів.

Аудіювання як розуміння сприйнятого на слух усного мовлення – це комплексна мовленнєва розумова діяльність. Вона ґрунтується на природних здібностях людини і вдосконалюється у процесі індивідуального розвитку, надаючи можливість розуміти інформацію в акустичному коді та зберігати в пам'яті чи на письмі, а також відбирати й оцінювати її у контексті власних інтересів чи поставлених завдань [1, 21].

Укажемо на те, що аудіювання відіграє важливу роль у спілкуванні, виконуючи, крім базової (комунікативної) функції, допоміжні, зокрема стимулює мовленнєву та навчальну діяльність студентів, підвищує ефективність зворотного зв'язку і самоконтролю. Зазначимо також, що чотири види мовленнєвої діяльності у реальній комунікації розподілено так: аудіювання – 42 %, говоріння – 32 %, читання – 15 %, письмо – 11 % [11, 5–6].

Важливим є розгляд класифікації рівнів розуміння тексту, розробленої О. Лурією. Учений виокремлює чотири рівні сприйняття та розуміння звукового повідомлення:

- 1) рівень сприйняття та розуміння окремих слів;
- 2) рівень сприйняття та розуміння окремих висловлювань;
- 3) рівень сприйняття та розуміння цілого тексту;
- 4) рівень сприйняття та розуміння внутрішнього змісту, інакше кажучи підтексту.

Кожен з рівнів відрізняється глибиною, повнотою і точністю розуміння тексту, що звучить. Крім того кожен з рівнів має складність розумових операцій, які здійснює слухач.

Мінімальною одиницею аудіювання є слово, адже саме з нього починається смислове сприйняття мови. Розпізнавання звукових сигналів – це не аудіюванням, бо лише процес сприйняття слова з розумінням його значення, з вибором значення з-поміж багатьох можливих варіантів, що зберігаються у довгостроковій пам'яті слухача. А вибір варіанту відбувається на основі аналізу співвідношення значення слова із загальним контекстом.

Слухач також здатний розрізнити на слух окремі слова і визначити тему повідомлення, яке він сприйняв на слух. Він володіє базовими навичками і вміннями аудіювання.

Укажемо на те, що процес розуміння слів може ускладнюватися внаслідок їхньої омонімічності та багатозначності. Проте успішному сприйняттю і розумінню окремих слів у тексті сприяє контекст.

Сприйняття і розуміння мовлення, що звучить, є складною психічною і мовленнєвою діяльністю. Загальновідомо що слухова пам'ять у більшості людей розвинена гірше за зорову, а слухачеві необхідно постійно утримувати увагу в полі звукового повідомлення, яке надходить. Втрата ж концентрації уваги слухача призводить до паузи в прийомі інформації. Тому та її частина, що надійшла в цей інтервал часу, може ним не сприйнятися взагалі [9].

При виборі текстів для аудіювання викладач повинен дотримуватися певних критеріїв. Зокрема, тексти мають бути цікавими й інформативними, сучасними й актуальними і подобатися всім студентам. Текст повинен мати інформацію, яку б студенти змогли співвіднести зі своїм теперішнім життям чи порівняти зі своїм досвідом. Не менш важливо, щоб текст містив певні проблеми, які стимулювали б студентів до дискусії.

У методичному плані формування навиків аудіювання виділяємо три основні етапи навчання аудіювання. Так, на першому етапі вводимо лексичні одиниці для подальшого сприйняття й осмислення інформації, що сприймається на слух. На другому – власне розуміння інформації, з проаналізованими лексичними одиницями. На третьому етапі студент презентує інформацію, яку сприйняв на слух, у вигляді мовленнєвого повідомлення.

На практичних заняттях у Дрогобицькому державному педагогічному університеті ім. І. Франка ми використовуємо традиційну, творчу й інтерактивну моделі навчання аудіювання.

Згідно з традиційною моделлю студенти вивчають матеріал за допомогою презентацій викладача. Це може бути лекція чи практичне заняття з підручником. Останнє включає переважно вправи на закріплення лексичних та граматичних одиниць. Додамо, що на початковому та середньому етапах навчання аудіювання, студенти повинні навчитися розуміти на слух повільне мовлення на основі обмеженого мовного матеріалу. Творча ж модель має на меті мотивувати студентів до пізнавальної діяльності. Вони активно беруть участь в обговоренні заданої проблеми. Студентам встановлюється регламент на підготовку до дискусії самостійно. Окрім того, студенти мають змогу самостійно перевірити рівень знань, послуговуючись таким сайтами, як: <https://learnenglish.britishcouncil.org/onlineenglishlevel-test>; <https://ihworld.com/learn/ih-english-language-level-test/>; <https://www.cambridgeenglish.org/test-your-english/>.

При інтерактивній моделі викладач моделює життєві ситуації для дискусії. Власне інтерактивна модель передбачає роботу з навчальними комп'ютерними програмами з іноземних мов та використанням інтернет-ресурсів. Це, наприклад, робота з різноманітними автентичними аудіо- та відеоматеріалами. Студенти після перегляду активно дискутують, не готуючи заздалегідь доповідей.

На інтерактивному етапі ми також часто долучаємо до дискусії своїх друзів-іноземців, які, за попередньою домовленістю, віртуально беруть участь у нашій дискусії. При такому виді діяльності створюється мовне середовище як об'єктивна реальність. Власне таке мовне середовище стає найважливішою мотиваційною умовою до продуктивної підготовки кожного студента. Дискусія зі студентами-іноземцями є важливим процесом накопичення та семантизації нової лексики, забезпечуючи активізацію практично всіх мовних знань і комунікативних навичок студентів-філологів ЗВО.

Варто додати, що на підсвідомому рівні у вищезазначеному мовному середовищі відбувається процес автоматизації сталих базових формул вербального обміну інформацією. Це й сфера мови і культури, власне етикет спілкування, і, звичайно, колосальна мотивація до вивчення іноземної мови.

Адже, як зазначають О.Ю.Крічкерта Н.Ф.Сремеева, стимулюванню мотивації майбутніх фахівців приділяється недостатньо уваги. Наслідком того є неусвідомлення студентами повною мірою важливості їхньої іншомовної комунікативної компетентності для подальшого професійного становлення [8, 149].

Зауважимо, що лише використання перевірених мультимедійних програм приведе до успішних результатів у навчанні, тому саме з цієї причини необхідно ретельно підходити до вибору інноваційних освітніх технологій та враховувати внутрішню мотивацію студентів до навчання.

Услід за А. Неделюк і С. Мазуренком [10, 381] вважаємо, що для внутрішньої мотивації потрібні інформованість, активність, підвищення впевненості та бажання бути кращим. Саме тому внутрішня мотивація є необхідною умовою продуктивного навчання.

Оскільки предметом нашого дослідження є формування мовленнєвої компетенції, то навчання аудіювання доцільно інтегрувати з навчанням говоріння. Систему ж вправ варто організувати так, щоб аудіювання передувало говорінню, і тоді почута інформація становитиме предмет дискусії, а почуті мовленнєві зразки та лексичні одиниці використовуватимуться в говорінні.

Формування англомовної компетенції у говорінні – це досягнення певного рівня сформованості здібності та готовності здійснювати іншомовну комунікацію. Своєю чергою, комунікативна компетенція – це здатність створювати мовленнєву діяльність через реалізацію комунікативної, мовленнєвої поведінки на основі фонологічних, лексико-граматичних, соціологічних і країнознавчих знань та навичок відповідно до різноманітних завдань і ситуацій спілкування [4].

Загалом у методичній літературі існують два основні підходи до навчання аудіювання. Згідно з першим, навчання аудіювання необхідно здійснювати в процесі виконання спеціальних вправ. Тут аудіювання виступає як мета навчання. Власне цим шляхом аудіювання варто навчати як виду мовної діяльності.

Прихильники другого підходу вказують на необхідність поєднання вправ в аудіюванні з елементами говоріння, читання, письма, перекладу. Власне аудіювання тут виступає як засіб навчання інших видів мовної діяльності. Для цього передбачаються неспеціальні вправи [5, 42].

Услід за більшістю сучасних методистів ми поєднуємо ці два шляхи. Адже спершу пропонується навчання аудіювання як мети, а потім – як засобу. З цієї причини вважаємо, що система вправ для навчання аудіювання повинна містити в собі як спеціальні, так і неспеціальні мовні вправи.

Важливо підсумувати, що у практичному курсі іноземної мови аудіювання є метою та засобом навчання. Аудіювання як мета навчання забезпечує можливість розуміти на слух

аудіотексти різного змісту та рівня складності. У тій ж функції аудіювання забезпечує досягнення практичної та виховної цілей навчання, а також формування вторинної мовної особистості.

Аудіювання ж як засіб навчання у взаємодії з іншими видами мовленнєвої діяльності забезпечує формування знань, мовних навичок та умінь, підтримує і зберігає досягнутий рівень володіння мовою на всіх етапах навчання.

Висновки. Отже, використання інтерактивних методів навчання для формування мовленнєвої компетенції за допомогою аудіювання у студентів-філологів ЗВО сприяє інтелектуальному вдосконаленню, лексико-культурологічному збагаченню, прагненню пізнавати нову інформацію та розвивати комунікативні навички.

Використання традиційної, творчої й інтерактивної моделі навчання аудіювання на практичних заняттях у Дрогобицькому державному педагогічному університеті ім. І. Франка спрямований на розвиток аудитивних умінь студентів. На інтерактивному етапі часто долучаються віртуально до дискусії студенти-іноземці. При такому виді діяльності відбувається створення мовного середовища як об'єктивної реальності і є мотиваційною умовою до продуктивної підготовки кожного студента. Дискутування зі студентами-іноземцями є важливим процесом накопичення та семантизації нової лексики. Такий вид діяльності забезпечує активізацію практично всіх мовних знань і комунікативних навичок студентів-філологів ЗВО.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці системи вправ для розвитку аудитивних навичок (фонетичних, лексичних, граматичних) студентів-бакалаврів та студентів-магістрів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бігич О.Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні. *Іноземні мови*. 2012 (70). № 2. С. 19–30.
2. Білянська І.П. Формування англомовної аудитивної компетентності майбутніх учителів із використанням аудіокниг художніх творів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Тернопільський нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2018. 317 с.
3. Дячук Н. Особливості формування англомовної аудитивної компетентності старшокласників. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка* 2017. № 4. С. 27–33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPU_ped_2017_4_6

4. Задільська Г. М. Сучасні педагогічні технології формування англомовної компетенції говоріння у студентів мовних спеціальностей ЗВО. *Молодь і ринок*. 2018. (175). № 8. С. 81–85.
5. Каніболоцька О. А. Особливості навчання аудіювання із використанням автентичного спонтанного мовлення майбутніх вчителів іноземної мови. *Challenges in Science of Nowadays*. Scientific Collection “InterConf”, (23): with the Proceedings of the 5th International Scientific and Practical Conference “Challenges in Science of Nowadays” (July 16–18, 2020) in Washington, USA. С. 36–44.
6. Колосовская И.Г. Формирование аудитивной коммуникативной компетенции в контексте современного языкового образования. *Актуальные вопросы повышения качества языкового образования на современном этапе* : материалы Междунар. науч.-практ. конф. в 2 ч. Ч. 1. Минск : МГЛУ, 2011. С. 30–34.
7. Крапчатова Я.А. Методика організації самої взаємоконтролю рівня сформованості англомовної компетенції в аудіюванні у майбутніх філологів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2014. 266 с.
8. Кричкер О. Ю., Єремеева Н. Ф. Сучасні підходи та інноваційні технології формування англомовної комунікативної компетентності в процесі дистанційного навчання студентів технічних ЗВО. *Наукові записки Національного університету “Острозька академія” : серія “Філологія”*. Острог : Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 12(80). С. 147–149.
9. Лурия А. Р. Язык и сознание; под. ред. Е. Д. Хомской. Москва: Изд-во Моск. ун-та, 1979. 320 с.
10. Неделюк А. К., Мазуренко С. Г. Мотивація навчання учнів як важлива складова педагогічного процесу. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2017. Вип. 144. С. 380–382.
11. Федорова О. А. Формування аудитивних умінь іноземних слухачів підготовчого відділення у процесі навчання української мови: дис. на здобуття наук. ст. к. пед. н. за спеціальністю 13.00.02 “Теорія та методика навчання (українська мова)”. Івано-Франківськ, 2016. 260 с.
12. Щокіна Т. Аудіювання як один із видів мовленнєвої діяльності на заняттях з іноземної мови. *Молодь і ринок*. 2004. № 5(112). С. 79–82.
- [Methods of formation of foreign language competence in listening]. *Foreign languages*, vol. 2, No. 70, pp. 19–30. [in Ukrainian].
2. Bilyanska, I.P. (2018). Formuvannya anhlomovnoyi audytyvnoyi kompetentnosti maibutnix uchyteliv iz vykorystannyam audioknyh xudozhnix tvoriv [Pre-service teachers’ English listening competence development through fiction audiobooks]. *Candidate’s thesis*. Ternopil: Ternopil National Pedagogical University. [in Ukrainian].
3. Dyachuk, N. (2017). Osoblyvosti formuvannya anglomovnoyi audytyvnoyi kompetentnosti starshoklasnykiv [Features of formation of English-speaking auditory competence of high school students]. *Scientific notes of Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatyuk. Series: Pedagogy*, no. 4, pp. 27–33. [in Ukrainian].
4. Zadiiska, H. (2018). Suchasni pedahohichni texnologiyi formuvannya anglomovnoyi kompetencyi hovorinnya u studentiv movnyx specialnostei ZVO [Modern pedagogical technologies of English speaking competence formation of university students of linguistic departments]. *Youth & market*, no. 8 (175), pp. 81–85. [in Ukrainian].
5. Kanibolotska, O. A. (2020). Osoblyvosti navchannya audiyuvannya iz vykorystannyam autentichnoho spontannoho movlennya maibutnix vchyteliv inozemnoyi movu [Peculiarities of listening comprehension teaching by using authentic spontaneous speech by future teachers of English]. *Challenges in Science of Nowadays*. Scientific Collection “Inter Conf”, (23), Washington, USA, pp. 36–44. [in Ukrainian].
6. Kolosovskaya, I. G. (2011). Formirovaniye auditivnoy kommunikativnoy kompetentsii v kontekste sovremennogo yazykovogo obrazovaniya [The formation of an auditory communicative competence in the context of modern language education]. Topical issues of improving the quality of language education at the present stage: Proceedings of the Intern. Scientific-Practical. Conf. at 2 p.m. Part 1. (Belorus, Minsk). Minsk, pp. 30–34.
7. Krapchatova, Ya.A. (2014). Metodyka organizatsiyi samo- i vzayemokontrolyu rivnya sformovanosti anglomovnoyi kompetencyi v audiyuvanni u majbutnix filologiv [Methods of organization of self- and mutual control of the level of formation of English-speaking competence in listening at future philologists]. *Candidate’s thesis*. Kyiv. [in Ukrainian].
8. Krichker, O. Yu. & Yeremeiva, N. F. (2021). Suchasni pidxody ta innovaciini texnologiyi formuvannya anhlomovnoyi komunikatyvnoyi kompetentnosti v procesi dystanciynoho navchannya

REFERENCES

1. Bigych, O.B. (2012). *Metodyka formuvannya inshomovnoyi kompetentnosti v audiyuvanni*

**ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ МЕТОДИКИ ПРИСКОРЕНОГО НАВЧАННЯ ПЛАВАННЯ
ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ**

studentiv texnichnyx ZVO [Modern approaches and innovative technologies of students' English communicative competence formation in the process of distance learning]. *Scientific notes of the National University "Ostroh Academy": "Philology" series*. no. 12(80), pp. 147–149. [in Ukrainian].

9. Luria, A. R. (1979). *Yazyk i soznaniye* [Language and consciousness]. 320 p.

10. Nedeliyk, A. & Mazurenko, S. (2017). *Motyvaciya navchannya uchniv yak vazhlyva skladova pedagogichnoho procesu* [Motivation in pupils' education as an important part of pedagogical process]. *Bulletin of the Chernihiv National*

Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences, no. 144, pp. 380–382. [in Ukrainian].

11. Fedorova, O. A. (2016). *Formuvannya audytyvnyx umin inozemnyx sluchachiv pidhotovchoho viddilennya u procesi navchannya ukrayinskoyi movu* [Formation of auditory skills of foreign students of the preparatory department in the process of learning the Ukrainian language]. Ivano-Frankivsk. [in Ukrainian].

12. Shhokina, T. (2004). *Audiyuvannya yak odyin iz vydiv movlennyevoyi diyalnosti na zanyattayah z inozemnoyi movu* [Listening as a type of speech activity in a foreign language class]. *Youth & market*, vol. 5, no. 112, pp. 79–82. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 16.05.2022

УДК 373.3.016:797.2-043.78

DOI:

Андрій Семенов, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

**ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ МЕТОДИКИ ПРИСКОРЕНОГО НАВЧАННЯ ПЛАВАННЯ
ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ**

У статті розглянуто питання побудови інтенсивної методики навчання плавання дітей молодшого шкільного віку. Детально описано програму прискореного навчання, яка допомагає пришвидшити процес становлення плавальної навички, зробити її більш ефективною в умовах басейну із застосуванням допоміжних засобів підтримки, що дає змогу збільшити моторну щільність уроку. Схарактеризовано підготовчі вправи, які використовуються на етапі початкового навчання плавання. Визначено оптимальну послідовність виконання педагогічних завдань.

Ключові слова: молодші школярі; плавання; методика; навчання; засіб.

Літ. 8.

Andrii Semenov, Ph.D.(Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor of the Theory and Methods of Physical Education Department
Uman Pavlo Tychnyna State Pedagogical University

**GENERAL PROVISIONS OF THE METHODS OF ACCELERATED TEACHING OF
SWIMMING OF PRIMARY SCHOOLAGE CHILDREN**

The article considers the issue of building an intensive method of teaching swimming to children of primary school age. Analysis of the results of pedagogical research revealed a number of shortcomings in the traditional method of teaching swimming to primary school children, such as: relative uniformity of tools and methods, low general and motor density, low accuracy of reproduction of complex coordination movements in water, relatively high proportion of children master swimming skills during the training course. All this was the reason for the development and experimental substantiation of the method of accelerated swimming training for children of primary school age. In our opinion, the developed methodology uses the optimal sequence of solving problems, characterizes the preparatory exercises used at the stage of initial swimming training. At the first stage there is an acquaintance with the aquatic environment, the development of basic movements in the water. In the second stage, diving, ascent, lying and sliding, jumping and overturning are studied. The third stage is aimed at learning to breathe (when learning the style of crawling on the back of the breath is not studied), footwork, handwork. At the fourth stage there is a coordination of work of legs with work of hands at a respiratory arrest. The fifth stage is aimed at coordinating breathing, arm and leg work, swimming in full coordination. Specially selected exercises, the coordination structure of which is close to the main movement, promote a positive transfer of skills. This not only speeds up the process of learning to swim, but also helps to develop the strength of the muscle groups that do the main work in swimming. The specificity of the aquatic environment causes children to develop characteristic of swimming reflexes of the vestibular-motor analyzer. Therefore, on land, it is recommended to perform simulation exercises with a large range of motion,